

जनस्वास्थ्य बुलेटिन

सामाजिक विकास मन्त्रालय

सुदूरपश्चिम प्रदेश

[अंक १] [भाद्र, आ.व. २०८३/०८४]

सामाजिक विकास मन्त्रालय अन्तर्गत स्वास्थ्यका मुख्य गतिविधिहरू

सामाजिक विकास मन्त्रालयमा नवनियुक्त माननीय मन्त्री श्री सन्तोष शर्मा (थापा) ज्यूको स्वागत तथा पदभार ग्रहण कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ। महत्वपूर्ण नीतिगत तथा रणनीतिक दस्तावेज: आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा स्वास्थ्य क्षेत्रका महत्वपूर्ण तीन वटा देहाय बमोजिमका दस्तावेजहरू मन्त्री स्तरीय निर्णयबाट स्वीकृत भएका छन्।

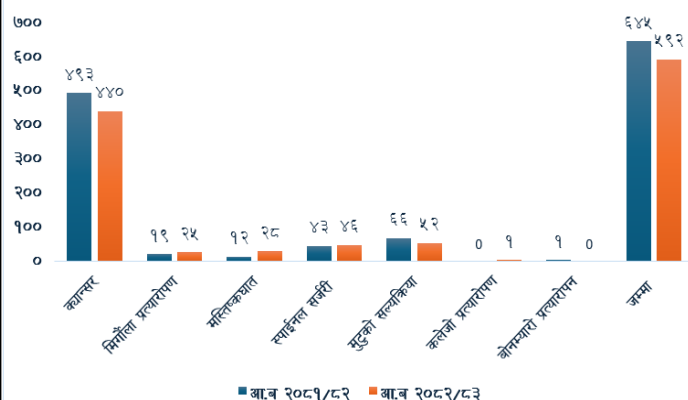
- १) प्रादेशिक सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन स्वास्थ्य रणनीतिक योजना (२०८२/८३-२०८७/८८)
- २) प्रादेशिक मानसिक स्वास्थ्य तथा मनोसामाजिक रणनीतिक कार्ययोजना (२०८२/८३-२०८६/८७)
- ३) प्रादेशिक सुरक्षित गर्भपतन निर्देशिका, २०८२

आर्थिक रूपमा विपन्न नागरिकलाई उपचार सहायता: आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा आर्थिक रूपमा विपन्न नागरिकको औषधि उपचार सहायता कार्यक्रम अन्तर्गत विभिन्न दीर्घ तथा कडा रोगबाट प्रभावित ५९२ जना नागरिकलाई उपचारका लागि आर्थिक सहायता उपलब्ध गराइएको छ।

निःशुल्क रक्तसञ्चार सेवा: प्रदेश भित्रका सरकारी अस्पतालहरूमा नेपाल रेडक्रस सोसाइटी रक्तसञ्चार सेवा केन्द्र, धनगढी, कैलालीसँगको सहकार्यमा सञ्चालित निःशुल्क रक्तसञ्चार सेवा कार्यक्रम अन्तर्गत विरामीहरूलाई १२,६१० पिन्ट रगत निःशुल्क उपलब्ध गराइएको छ।

सामाजिक विकास मन्त्रालय अन्तर्गत आर्थिक सहायता प्रदान गरिएका रोगहरूको विवरण

स्वास्थ्य क्षेत्रका मुख्य सूचकहरूको अवस्था र दिगो विकास लक्ष्य

सूचक आर्थिक वर्ष २०८२/८३	अछाम	बाजुरा	बझांग	दार्चुला	बैतडी	डोटी	डडेल्धुरा	कैलाली	कंचनपुर	प्रादेशिक अवस्था	दिगो विकास लक्ष्य सन् २०३०
संस्थागत प्रसूति दर (%)	४६	६८	५७	६५	५०	४८	६९	१३१	६५	७६	९० प्रतिशत
पूर्ण खोप कभरेज (%)	५२	७०	६०	७२	६४	५७	६४	१००	९३	७६	९० प्रतिशत
मातृ मृत्यु सूचित घटना (संख्या)	२	-	-	-	-	-	३	८	२	१५	७० प्रति लाख जीवित जन्म
नवजात मृत्यु सूचित घटना (संख्या)	१८	२२	१४	१३	२४	१६	२४	७१	७	२०९	१२ प्रति हजार जीवित जन्म

स्रोत: DHIS2

इमेल: mosd.health@sudurpashchim.gov.np

mosd.sd@sudurpashchim.gov.np

Facebook: सामाजिक विकास मन्त्रालय

फोन नं: ०९१-५२४५६३, ०९१-५२६५०४, ०९१-५२५००९

Website: <https://mosd.sudurpashchim.gov.np>

ठेगाना: सुदूरपश्चिम प्रदेश, धनगढी, कैलाली

जनस्वास्थ्य बुलेटिन

सामाजिक विकास मन्त्रालय

सुदूरपश्चिम प्रदेश

[अंक १] [भाद्र, आ.व. २०८३/०८४]

स्वास्थ्यको प्रदेश स्तरीय विभिन्न निकायहरूका मुख्य गतिविधिहरू

स्वास्थ्यकर्मीको क्षमता तथा सीप अभिवृद्धि: प्रदेश स्वास्थ्य तालिम केन्द्रद्वारा आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा विभिन्न तहका १,०८९ जना स्वास्थ्यकर्मीको क्षमता तथा सीप अभिवृद्धिका लागि विभिन्न तालिम सञ्चालन गरिएको छ। साथै, स्वास्थ्यकर्मीको तालिम आवश्यकता पहिचान तथा तालिमको प्रभावकारिता अध्ययन समेत सम्पन्न गरिएको छ। बालबालिकाको पोषण अवस्था मूल्याङ्कन: स्वास्थ्य निर्देशनालयद्वारा प्रदेशमा पहिलो पटक बालबालिकाको पोषण अवस्थाको मूल्याङ्कन गर्न Smart Nutrition Assessment Survey सम्पन्न भएको छ। अत्यावश्यक औषधिको आपूर्ति तथा वितरण: प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति केन्द्रद्वारा अत्यावश्यक औषधि, औजार र उपकरणहरूको खरिद तथा वितरण भएको छ।

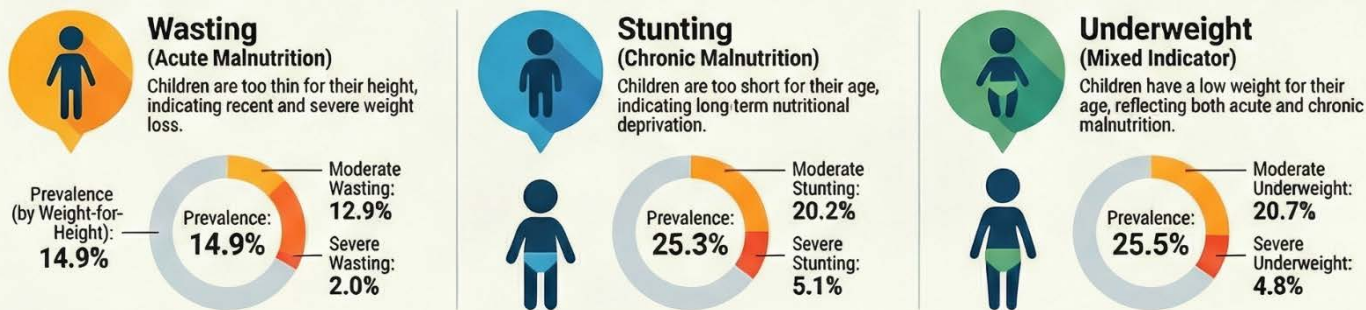
Training Need Assessment & Effectiveness Study Findings of Sudurpashchim Province, FY 2082/2083

Study Coverage		
1,087	9	54.5%
Health workers surveyed	Districts covered	Facilities hit by training gaps
Patient Reach Since Training		
126,746	33,379	218,270
Deliveries (SBA)	Women served (Implant)	Children treated (IMNCI)
Training Effectiveness		
98%	95%	94%
SBA effective+	Implant effective+	IMNCI effective+
Top 5 Training Needs (by total mentions)		
PAMS V2		294
HMIS / DHIS2		261
Implant		209
Mental Health		203
IMNCI		180

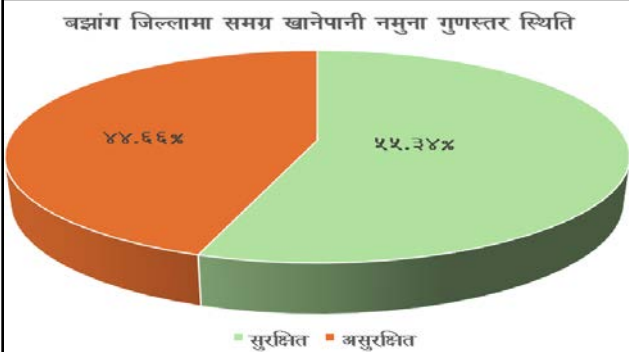
Source: Training Needs Assessment & Effectiveness Study, N = 1,087 health workers, all nine districts of Sudurpashchim Province.

The Three Faces of Malnutrition

Source: SMART+ Survey, 2025, Sudurpashchim

- बझाङमा ११ वटै स्थानीय तहमा खानेपानी गुणस्तर निगरानी गरी ४२१ नमुना परीक्षण गर्दा २३३ (५५.३%) नमुनामा E. coli/Fecal Coliform दूषण र कुनै पनि नमुनामा FRC (Free Residual Chlorine) नदेखिएको पाइयो। नियमित क्लोरिनसनको अभाव तथा जीवाणुजन्य दूषण प्रमुख समस्या देखिएको छ।
- प्रदेशका ९ वटै जिल्लामा पूर्ण खोप सुनिश्चितता गरिएको छ। प्रत्येक जिल्लामा एक नमुना स्वास्थ्य संस्था छनौट गरी आवश्यक सहयोग प्रदान गरिएको छ।
- कञ्चनपुरका ५ स्थानीय तहमा निःशुल्क चिकित्सकीय प्रजनन स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरी ८२३ जना सेवाग्राहीलाई परामर्श तथा आवश्यक प्रजनन स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिएको छ।
- स्वास्थ्य निर्देशनालय, डोटीद्वारा प्रदेशका ३१ स्वास्थ्य संस्थामा तथ्याङ्क गुणस्तर सुधारका लागि Data Audit तथा Data Verification कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ।
- कैलाली र कञ्चनपुर जिल्लामा स्वास्थ्य कार्यालय मार्फत सिकलसेल र थालेसिमियाको स्क्रिनिंग सिविरहरू संचालन गरिएको छ।

इमेल: mosd.health@sudurpashchim.gov.np

mosd.sd@sudurpashchim.gov.np

Facebook: सामाजिक विकास मन्त्रालय

फोन नं.: ०९१-५२४५६३, ०९१-५२६५०४, ०९१-५२५००९

Website: <https://mosd.sudurpashchim.gov.np>

ठेगाना: सुदूरपश्चिम प्रदेश, धनगढी, कैलाली

जनस्वास्थ्य बुलेटिन

सामाजिक विकास मन्त्रालय

सुदूरपश्चिम प्रदेश

[अंक १] [भाद्र, आ.व. २०८३/०८४]

जनस्वास्थ्यका सूचनाहरु:

प्रदेश लोकसेवा आयोगबाट सिफारिस भई जनस्वास्थ्य/नर्सिङ/ स्वास्थ्य शिक्षा अधिकृत पदमा न्युक्ति हुनु भएकोमा सम्पूर्णमा बधाई तथा सफल कार्यकालको शुभकामना!!				
	गंगा राना क.न.अ स्वा.ता.केन्द्र	सबिना के.सी क.न.अ सा.वि.मन्त्रालय	गणेश भण्डारी स्वा.शि.अ स्वा.ता.केन्द्र	शिखन आचार्य स्वा.शि.अ सा.वि.मन्त्रालय
बिनोद धामी ज.स्वा.अ स्वा.का.बाजुरा	लोकेन्द्र कार्की ज.स्वा.अ. स्वा.का.डोटी	भोजराज कलौनी ज.स्वा.अ/ इन्टोमोलोजिस्ट स्वा. निर्देशनालय	सिमा थापा ज.स्वा.अ स्वा.का.अछाम	सुदिप बोखेडा ज.स्वा.अ स्वा.का.बैतडी

सुदूरपश्चिम प्रदेश लोकसेवा आयोगबाट पदपूर्ति गरिएका स्वास्थ्यका पदहरु	
एघारौं तह	
प्रमुख स्वास्थ्य प्रशासक-१	
नवौं तह	आठौं तह
मेडिकल सुपरिटेन्डेन्ट-३	मेडिकल अधिकृत-२२
जनस्वास्थ्य प्रशासक-६	आयुर्वेद चिकित्सक-६
नर्सिङ प्रशासक-३	डेंटल सर्जन-२
स्वास्थ्य शिक्षा प्रशासक-१	सातौं तह
कन्सल्टेन्ट ईएनटी-१	जनस्वास्थ्य अधिकृत/इन्टोमोलोजिस्ट-५
बालरोग विशेषज्ञ-३	स्वास्थ्य शिक्षा अधिकृत-३
कन्सल्टेन्ट सर्जन-२	नर्सिङ अधिकृत-३
कन्सल्टेन्ट फिजिसियन-१	कम्युनिटी नर्सिङ अधिकृत-३
कन्सल्टेन्ट एनेस्थेसियोलोजिस्ट-२	बायोमेडिकल इन्जिनियर-१
कन्सल्टेन्ट प्याथोलोजिस्ट-१	मेडिकल ल्याब टेक्नोलोजिस्ट-३
कन्सल्टेन्ट गाइनोकोलोजिस्ट-१	फिजिओथेरेपिस्ट-१
आयुर्वेद विज्ञ-१	फार्मसी अधिकृत - २

जापानी इन्सेफलाइटिस (JE)

सचेतना नै सुरक्षा हो

मुख्य लक्षणहरु

- ज्वरो आउनु तथा कम्पन हुनु
- बेस्सरी टाउको दुख्नु
- वाकवाकी लाग्नु वा बान्ता हुनु
- आलस्य तथा कमजोरी हुनु
- घाँटी तथा मांसपेशी कडा हुनु
- बेहोस हुनु वा अस्वाभाविक हलचल हुनु
- शरीरमा पानीको कमी हुनु
- गम्भीर अवस्थामा मस्तिष्कमा असर परी मृत्यु हुन सक्छ

रोकथामका उपायहरु

- JE विरुद्ध खोप लगाउने
- जमेको/फोहोर पानी हटाउने
- सुंगुर पालनमा सरसफाइ र सावधानी अपनाउने
- सफा खाना र सुरक्षित पानी प्रयोग गर्ने
- लामो बाहुला भएको कपडा र लामो पाईन्ट लगाउने
- लामखुटेको टोकाइबाट बच्न आवश्यक सावधानी अपनाउने
- लक्षण देखिएमा तुरुन्त स्वास्थ्य संस्थामा जाने

सुदूरपश्चिम प्रदेशमा

जापानिज इन्सेफलाइटिस विरुद्धको खोप अभियान २०८३

— सञ्चालन हुन गइरहेको छ । —

असोज १ देखि ७ गतेसम्म

लम्कीचुहा नगरपालिका र घोडाघोडी नगरपालिका

असोज ८ देखि २२ गतेसम्म

धनगढी उपमहानगरपालिका

३० वर्ष माथिका लक्षित समूह र स्वास्थ्यकर्मीहरुका लागि

३०+

जापानिज इन्सेफलाइटिस विरुद्धको खोप लगाऔं, सुरक्षित रहौं ।

इमेल: mosd.health@sudurpashchim.gov.np

mosd.sd@sudurpashchim.gov.np

Facebook: सामाजिक विकास मन्त्रालय

फोन नं.: ०९१-५२४५६३, ०९१-५२६५०४, ०९१-५२५००९

Website: <https://mosd.sudurpashchim.gov.np>

ठेगाना: सुदूरपश्चिम प्रदेश, धनगढी, कैलाली